

9. Боднар О. О., Желавський М. М., Керничний С. П., Борисенко О. М. Застосування біостимуляторів при акушерсько-гінекологічній патології у корів // Вісник СНАУ. – Суми, 2003. – Вип. 10. – С. 12 – 15.
10. Калашник И. А. Стимулирующая терапия в ветеринарии / И. А. Калашник. – К.: Урожай, 1990. – 160 с. Пат. 84363 Україна, МПК (2006) А 61 Д 19/00, А 61 К 31/138, А 61 31/5575 (2008. 01). Спосіб індукції статевої охоти у корів та телиць / Боднар О. О., Захарова Т. В., Тимчук А. С., Боднар А. О.; заявник і патентоволодар ПДАТУ Україна. - № 03641; заявл. 02.04.2007; опубл. 10.07.2008, Бюл. № 19. – 3 с.
11. Патент 69763 Україна, МПК А 61 К 33/00. Спосіб застосування препарату «Аміридин 1%» при лікуванні корів за ендометритом / О.О. Боднар, С.П. Керничний, В.С. Білецький; u 2011 13084; Заявл. 07.11.2011; опубл.10.05.2012; Бюл. №9.

ЛЕЧЕНИЕ КОРОВ С ПЕРСИСТЕНТНЫМ ЖЕЛТЫМ ТЕЛОМ ЯИЧНИКА

Боднар А.А., к. биол. н., доцент, Желавский Н.Н., д. вет. н., профессор, Керничный С.П., к. вет. н., доцент, Захарова Т.В., к. вет. н., и. о. доцента, Боднар А.А., магистрант Подольский государственный аграрно-технический университет, г. Каменец-Подольский, Украина
Аннотация. В работе приведены результаты комплексного лечения коров с персистентным желтым телом яичника. Интраартериальное введение «эстрофана» и «амиридина 1 %» на фоне серотерапии вызывает активное лютеолитическое действие, эффективно восстанавливает половую цикличность и улучшает оплодотворение коров после проведенного лечения.

Ключевые слова: воспроизводительная функция, желтое тело яичника, анафродизия, интраартериально, «эстрофан», «амиридин 1 %», серотерапия, половой цикл.

TREATMENT OF COWS WITH PERSISTENTNIM YELLOW BODY OF THE OVARY

Bodnar A.A., Zhelavskiy M. M., Kernichny S.P., Zaharova T. V., Bodnar A.A.

State Agrarian and Engineering University in Podilya, Kamyanets-Podilsky, Ukraine

Summary. The results of the complex treatment of cows by persistentii yellow body of ovary is cited in the work. Intraarterial introduction of broestrofan and docitol on the background of serotherapy causes the active liteolutik action, effectively renews the sexual cyclicity and improves fecundation of the cows after treatment.

Key words: reproductive function, yellow body of ovary, anaphrodisia, intra-arterial, estrofan, amiridin, serotherapy, sexual cyclicity.

УДК: 619: 618: 714: 616.9

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ КОРІВ ЗА ЕНДОМЕТРИТУ ПРИ РІЗНИХ СПОСОБАХ ВВЕДЕННЯ АНТИБІОТИКІВ, АМІРИДИНУ ТА ЕСТРОФАНУ

**Боднар О.О., к. біол. н., доцент,
Желавський М.М., д. вет. н., професор,
Керничний С.П., к. вет. н., доцент,
Захарова Т.В., к. вет. н., в.о. доцента,
Боднар О.О., магістрант vet.main@mail.com**

Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Анотація. Проведено порівняльний аналіз лікувальної ефективності корів з гнійним ендометритом при різних методах введення антибіотиків, аміридину та естрофану. Установлено, що регіонарне введення препаратів підвищує ефективність лікування і прискорює відновлення репродуктивної функції хворих корів.

Ключові слова: корова, післяпологовий період, гнійний ендометрит, регіонарне введення, енрофлосацин, окситетрациклін, раціональна антибіотикотерапія, аміридин.

Актуальність проблеми. Гнійно-запальні процеси в матці корів зустрічаються значно частіше, ніж в інших відділах репродуктивної системи, тому вимагають систематичного дослідження. Гнійний ендометрит займає основну частину післяпологової патології у корів, може

набувати масового поширення і бути причиною тривалого безпліддя і яловості [1, 2]. За своєю суттю пuerперальний ендометрит - це інфекційний процес в матці, яка разом з родовими шляхами після отелення являє собою велику ранову поверхню. Тому в основі комплексної терапії корів з геніальною інфекцією лежить використання антимікробних препаратів, серед яких антибіотики залишаються найбільш ефективними і поширеними лікувальними засобами [3-5].

Відомо, що ефективність антибіотикотерапії значною мірою залежить не стільки від правильного вибору препарату, тобто чутливості до нього збудника, а й від його дози, способу і схеми введення. У лікувальній практиці з парентеральних методів введення антимікробних препаратів найпоширенішим є внутрішньом'язове. З метою створення і підтримки в крові високих доз антибіотику, зниження їх побічної дії, науковці та практики активно розробляють і впроваджують методи раціональної антибіотикотерапії. З цією метою найчастіше використовують гемотропне (внутрішньовенне і внутрішньоартеріальне) та лімфогенне введення препаратів [6-7].

Відомо, що висока ефективність інтраартеріальних інфузій обумовлена направленим транспортуванням ліків безпосередньо в осередок запалення (матку). Уведення антибіотиків у магістральні артерії в результаті мінімального розведення їх кров'ю і наступною фіксацією запаленими тканинами, забезпечує депонування препарату в гнійному вогнищі, створюючи ефект "антибактеріального удару". Крім того, регіонарне введення антибіотиків, поряд з підвищенням лікувальної ефективності, мінімізує їх негативну дію на організм, дозволяє зменшити разову і курсову дозу препаратів, кратність їх введення і термін лікування [8-10].

Метою роботи було розробити і апробувати комплексні схеми лікування корів з гнійним ендометритом, які ґрунтуються на регіонарних способах введення лікарських препаратів.

Матеріал і методи дослідження. Проведені дослідження є одним з етапів науково-дослідної роботи кафедри ветеринарного акушерства та хірургії Подільського ДАТУ з розробки ефективних лікувально-профілактичних заходів при акушерській патології у корів. Лабораторні дослідження були проведені в лабораторії імунології репродукції ПДАТУ, експериментальні - у трьох господарствах Хмельницької області на 4-5-річних коровах-аналогах, у яких діагностували гнійний ендометрит. У якості етіотропних засобів були вибрані ін'єкційні форми антибіотиків фторхінолонового ("енрофлоксацин-100", в 1 мл/100 мг енрофлоксацину) і тетрациклінового ряду ("окситетрациклін-200", в 1 мл / 200 мг окситетрацикліна дигідрату). Попередньо дослідним шляхом були визначені дози регіонарного застосування даних препаратів, а також встановлена повна безпечність і відсутність побічних реакцій при внутрішньоартеріальному введенні даних антибіотиків, "амілідіну 1%" та "естрофану".

Згідно схеми експерименту коровам першої дослідної групи (Е1) "енрофлоксацин-100" ін'єктували внутрішньом'язово в дозі 4 мл / 100 кг м.т. з інтервалом 24 години протягом 5 днів. У перший день лікування також внутрішньом'язово ін'єктували 2 мл "естрофана" і 10 мл "амілідіну 1%". Коровам групи Е2 першу ін'єкцію "енрофлоксацин-100" проводили у внутрішню клубову артерію (за І. П. Ліповцевим) в дозі 3 мл / 100 кг м.т., наступні введення антибіотика проводили в паравагінальну клітковину в такій же дозі з інтервалом 24 - 36 годин. Одночасно з антибіотиком інтраартеріально також вводили 1 мл "естрофану" і 5 мл "амілідіну 1%" [10-13]. Коровам групи О1 застосовували схему лікування аналогічно групи Е1 з тією різницею, що був використаний антибіотик "окситетрациклін-200" в дозі 1 мл / 10 кг м.т., а коровам групи О2 "окситетрациклін-200" в дозі 0,75 мл / 10 кг м.т. вводили регіонарно згідно схеми Е2. Коровам всіх груп двічі (в 1 і 3 дні лікування) інтравагінально вводили 0,5% масляний розчин йоду в дозі 40-50 мл [12, 13]. Крім того в перший день лікування коровам проводили ректальний масаж матки і яєчників, оцінюючи їх стан і характер виділень з геніталій.

Результати дослідження. У своїх дослідженнях по розробці ефективних методів терапії корів за гнійно-катарального ендометриту ми керувалися принципами раціональної антибіотикотерапії, що ґрунтуються на регіонарних методах введення препаратів, а також враховували синергізм дії застосовуваних препаратів. Традиційні схеми і методи введення антибактеріальних препаратів при лікуванні корів з гнійним ендометритом не завжди дають бажаний результат. Особливо це стосується внутрішньоматкового введення препаратів, які згідно з інструкцією необхідно вводити щодня протягом 4-5 і більше днів. У більшості корів гнійний ендометрит супроводжувався вестibuловагінітом, що ускладнювало мануальне внутрішньоматкове введення препаратів. Введення останніх, особливо твердих форм (таблеток, паличок, капсул), вимагає певних навичок і значних фізичних затрат, а також є стресовим фактором для тварин. Наш багаторічний досвід дозволяє зробити висновок про перевагу вибраних регіонарних (внутрішньоартеріально, внутрішньоаортально, паравагінально,

інтравагінально) методів введення лікарських препаратів, що дозволяє повністю відмовитися від їх внутрішньоматкового застосування.

Аналіз результатів проведених клінічних досліджень показав високу лікувальну ефективність даних методів комплексно-поєднаного впливу на організм хворих корів. Як свідчать результати експериментальних досліджень, регіонарне введення енрофлосацину та окситетрацикліну виявилось більш ефективним методом етіотропного лікування корів за ендометриту, у порівнянні з їх внутрішньом'язовим ін'єктуванням. У цілому лікувальний ефект зріс на 10%, також на 10% зросли показники відтворної функції корів-реконвалесцентів, були відсутні рецидиви захворювання. Установлено, що для досягнення клінічного ефекту у 75% корів груп E2 і O2 достатньо було двох введень антибіотиків і лише у 25% - антибіотик ін'єктували тричі (табл. 1).

Таблиця 1.

Ефективність лікування корів

Групи корів	Видужало, %	Запліднилося, %	Індекс осіменіння	Рецидивувало, %
E1(в/м введення) n=10	90,0	80,0	1,6	10,0
E2 (регіонарне введення) n=10	100,0	90,0	1,5	-
O1 (в/м введення) n=10	80,0	70,0	1,7	10,0
O2 (регіонарне введення) n=10	100,0	90,0	1,5	-

Вже на третій день лікування у більшості корів зникали виділення з геніталій, а при ректальному дослідженні було встановлено зменшення розмірів і відсутність болючості матки, відновлення її ригідності і симетричності рогів.

Слід також зазначити, що одноразове інтраартеріальне введення естрофану в комбінації з аміридином, за рахунок синергізму їх дії і направленого введення, спричинило активну евакуацію ексудату з порожнини матки, індукувало статеву охоту у 85% самок, що в підсумку підвищило ефективність лікування та сприяло відновленню репродуктивної функції корів. Регіонарне введення препаратів також дозволило в 1,5 рази зменшити витрати коштів на їх придбання, затрати часу та праці, в порівнянні з їх традиційним застосуванням.

Висновки

1. Внутрішньоартеріальне і паравагінальне введення антибіотиків (енрофлосацину і окситетрацикліну) у поєднанні з "естрофаном" та "аміридіном 1%", а також внутрішньовагінальним введенням 0,5% -ного олійного розчину йоду є ефективним методом лікування корів за гнійного ендометриту, прискорює відновлення їх репродуктивної функції.

2. Енрофлосацин виявився більш ефективним етіотропним засобом при лікуванні корів з пуперальною інфекцією, ніж окситетрациклін.

У перспективі планується розробка та клінічна перевірка інших режимів антибіотикотерапії корів за гнійно-катарального ендометриту.

Література

1. Яблонський В.А. Проблема відтворення тварин: стан і перспективи / В.А. Яблонський // Вісник БДАУ. – Біла Церква, 2008. - Вип. 57. - С. 169-173.
2. Faro S. Postpartum endometritis / S. Faro // Clin. Perinatol. – 2005. – Vol. 32, № 3. - P. 803-814.
3. French L. Prevention and treatment of postpartum endometritis / L. French // Curr. Womens Health Rep. – 2003. – Vol. 3, № 4. – P. 274-279.
4. Страчунский Л. А. Практическое руководство по антиинфекционной химиотерапии / Л. А. Страчунский, Ю. Б. Белоусов, С. Н. Козлов. – М.: Боргес, 2002. – 384 с.
5. Башмакова М. А. Этиология и патогенез воспалительных заболеваний органов малого таза / М. А. Башмакова // Антибиотики в акушерстве и гинекологии. – СПб.: СпецЛит, 2000. – С. 108–111.
6. Буянов В. М. Артериолимфатическое введение антибиотиков при лечении больных с гнойно-воспалительными заболеваниями органов брюшной полости / В. М. Буянов, К. Ю. Данилов, С. В. Харитонов // Хирургия. – 1998. - № 8. – С. 27-30.
7. Волевач Л. Эффективность дюспаталина при заболеваниях желчного пузыря и желчевыводящей системы / Л. Волевач, А. Турьянов // Врач. – 2006. - № 2. – С. 70—71.
8. Мовшев Б. Е. Об основаниях трансфузиологии / Б. Е. Мовшев // Новое в трансфузиологии. – 2005. - № 40. - С. 14-39.

9. Карпушина И. А. Применение методики направленного транспорта лекарственных веществ в клинической практике (обзор литературы) / И. А. Карпушина, Т. Ф. Стеблева, Е. Ю. Бонитенко // Российский биомедицинский журнал. - 2004. - Т. 5. - С. 404-408.
10. Патент на винахід № 85115 Україна, МПК (2006) А 61 К 31/47. Спосіб лікування гнійного ендометриту у корів / О. О. Боднар, С. П. Керничний / а 2007. - № 03110; Заявл. 23.03.2007; Опубл. 25.12.2008. - Бюл. № 24.
11. Патент на винахід 69763 Україна, МПК А 61 К 33/00. Спосіб застосування препарату „Аміридин 1%” при лікуванні корів за ендометритом / О. О. Боднар, С. П. Керничний, В. С. Білецький; и 2011 13084; Заявл. 07.11.2011; опубл. 10.05.2012; Бюл. № 9.
12. Патент 85118 Україна, МПК А 61К33/18. Спосіб лікування вестибуловагініту у корів / О. О. Боднар; а 2007 03665; Заявл. 03.04.2007; опубл. 25.12.2008; Бюл.№ 24.
13. Боднар А.А. Сравнительная эффективность лечения коров с гнойным эндометритом при различных способах введения антибиотиков / А. А. Боднар, С. П. Керничный, Т. В. Захарова, В. С. Билецкий // Актуальные проблемы науки в АП: сборник статей 66-й междунауч. науч.-практ. конференции. – Костромская ГСХА. - Караваево, 2015. – Т.1 (Вет.медицина и зоотехния). – С. 102-106.

**ЭФФЕКТИВНОСТЬ ЛЕЧЕНИЯ ЭНДОМЕТРИТА У КОРОВ ПРИ РАЗЛИЧНЫХ СПОСОБАХ
ВВЕДЕНИЯ АНТИБИОТИКОВ, АМИРИДИНА И ЭСТРОФАНА**

Боднар А.А., к. биол. н., доцент, Желавский Н.Н., д. вет. н., профессор, Керничный С.П., к. вет. н., доцент, Захарова Т.В., к. вет. н., и. о. доцента, Боднар А.А., магистрант
Подольский государственный аграрно-технический университет,
г. Каменец-Подольский, Украина

Аннотация. Проведен сравнительный анализ лечебной эффективности коров с гнойным эндометритом при различных методах введения антибиотиков амиридина и эстрофана. Установлено, что регионарное введение препаратов повышает эффективность лечения и ускоряет восстановление репродуктивной функции больных коров.

Ключевые слова: корова, послеродовой период, гнойный эндометрит, регионарное введение, энрофлоксацин, окситетрациклин, рациональная антибиотикотерапия, амиридин.

**THERAPEUTIC EFFICACY OF COWS WITH PURULENT ENDOMETRITIS WITH DIFFERENT
METHODS OF INTRODUCTION ANTIBIOTICS, AMIRIDIN AND ESTROFAN**

Bodnar A.A., Zhelavskiy M. M., Kernichny S.P., Zaharova T. V., Bodnar A.A.

State Agrarian and Engineering University in Podilya, Kamyanets-Podilsky, Ukraine

Summary. Comparative analysis of clinical efficiency of cows with purulent endometritis with different methods of introduction antibiotics, amiridin and estrofan. It was established that the introduction of a regional drug treatment increases the efficiency and accelerates the recovery of reproductive function of sick cows.

Key words: cow, puerperal period, purulent endometritis, regional introduction, enrofloxacin, oxytetracyclin, rational antibiotic therapy, amiridin.

УДК 612.017.1:615.35–085

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ІМУНОМОДУЛЯТОРІВ У
КЛІНІЧНІЙ ВЕТЕРИНАРНІЙ ПРАКТИЦІ**

Желавський М.М., д. вет. н., професор

Боднар О.О., к. біол. н, доцент

Захарова Т.В., к. вет. н., доцент

Шунін І.М., аспірант, docgmm@mail.ru

*Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський*

Анотація. У роботі представлено літературні дані щодо класифікації та застосування імуномодуляторів у ветеринарній медицині. Зроблено принципові підходи щодо удосконалення